

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Reims.

Na de verwoesting van Leuven de vernieling van de kathedraal van Reims. Ziehier waartoe de wereldoorlog leidt: Behalve tot een menschenluchting als nooit tevoren tot een kultuurverwoesting als nooit tevoren. Maar ook hierin is de oorlog niet anders dan de regelrechte voortzetting van het „vreedzame” imperialisme. Het imperialisme in vreedstijd trekt menschen- en kultuur-vernietigend over de wereld. In de oorlog *ziet* men het alleen beter.

Laten wij ons echter ook hier niet vergissen. Ook hier kunnen aanval en verdediging niet scherp gescheiden worden. De „vredelievende” Fransche „verdedigers” van Reims staan even schuldig aan het schandstuk van de verwoesting der kathedraal als de „barbaarsche” Duitsche „aanvallers.” Het is de smerige Fransche geldrepubliek die met het onbeschofte Pruisische jonkerdom te zamen de Majesteit van het prachtigste en edelste menchenwerk niet heeft gespaard. Zoo is dan met de tragedie van de kathedraal van Reims in Sept. 1914 reeds het antwoord gegeven op de burlieke van de kathedraal van Bazel in Nov. 1912!

Laten wij dan, wij revolutionaire kommunisten, met een Tolstoi en een Lafargue de kapitalistische wankultuur inniger haten, opdat wij haar des te beter kunnen overwinnen. Wp.

Soldaten-behandeling.

Eenigen tijd terug beweerde *Het Volk*, dat een grens-gebeurtenis, die wij gemeld hadden, een Tribunistische leugen was. We kunnen, om niet met de strafrechter in aaraking te komen, daarop thans verder niet ingaan.

We willen echter het volgende niet onvermeld laten:

'n Landweerman, wiens vrouw hard ziek was en waar 't ieder oogenblik mee kon afloopen, vroeg aan z'n kolonel verlof. Deze weigerde dit.

Nog eenige malen heeft hij 't kalm gevraagd, doch altijd zonder resultaat. Op 'n zekeren dag krijgt hij de tijding van 't overlijden en gaat weer om verlof, wat door de kolonel alweer geweigerd werd.

Hij gaat daarop heen, haalt z'n geweer en schiet z'n kolonel dood, waarop hij 't wapen op zichzelf richtte.

Dit wordt medegedeeld uit den eersten tijd van de mobilisatie.

Wij vielen niet in den smaak.

Door het Agitatiecomité te Rotterdam was aan den Commandant van het Pantserfort te Hoek van Holland, vergunning verzocht, om aldaar een vergadering te beleggen, waarop het hieronder volgende antwoord door den Commandant aan het Comité werd gezonden.

„In antwoord op Uw schrijven van 16 September j.l heb ik de eer U te berichten, dat door den Commandant der Stelling van de Monden der Maas en het Haringvliet, waartoe het fort Hoek van Holland behoort, geen termen gevonden kunnen worden om vergunning te verlenen tot het houden eener open-

bare vergadering als door het Agitatiecomité bedoeld in het hierboven aangehaald schrijven.”

De Kapitein:
Commandant van het fort Hoek van Holland,
Kloosterhuis.

Wij vinden het niet vreemd, dat wij, die ons, als anti-militaristen openlijk tegen den oorlog verklaren en buitendien door onze agitatie trachten de arbeidersklasse van Nederland mobiel te maken voor de eischen aan de regeering, om de door den oorlog in nood verkeerende gezinnen behoorlijk van levensmiddelen, schoeisel en huisvesting te voorzien, geen vergunning tot het beleggen van een vergadering krijgen.

Maar wij moeten hierbij toch even opmerken, dat de S. D. A. P. wel vergunning kreeg en dat H. Spiekman eenige weken geleden te Hoek van Holland heeft gesproken in een vergadering welke zelfs door de Autoriteiten van die plaats werd bijgewoond!

Wij constateeren maar even, dat de S. D. A. P. wel, doch de onafhankelijke vakbeweging en de S. D. P. niet in den smaak vallen bij de Autoriteiten.

De ineenstorting der Internationale.

Het is Maandag 28 September 50 jaar geleden dat de Internationale in St. Martins Hall te Londen werd gesticht.

De Internationale was, om met de — terecht soms gekritiseerde, maar voorloopig nog niet verbeterde — historieschrijver van de Internationale, Gustav Jaekch te spreken, de eerste historische vorm van de Europeesche arbeidersbeweging. De Voorzitter van de historische meeting, waarin door Engelschen, Duitschers, Franschen, Italianen en Polen de Internationale gesticht werd, uitte zijn vertrouwen, dat de arbeiders van alle landen tot samenwerking en broederlijkheid zouden komen, en hekelde de gewelddadigheid der Regeeringen, niet alleen van de vastelandsmachten, maar evengoed van Engeland, dat in Gibraltar, China, Japan, Indië evenerg, zoo niet erger, optrad dan de andere Mogendheden. Ook verlangde reeds deze eerste Voorzitter van de Internationale, dat de leden allen de gevoelens zouden afleggen, die achter de naam van *patriotisme* schuil gaan!

Dit weinige is reeds genoeg om te doen zien, dat wij op het oogenblik niet anders dan — om het ook door de *Bremer Bürger-Zeitung* gebruikte woord te herhalen — de ineenstorting van de Internationale kunnen konstateeren. Maar konstateeren is niet voldoende, wij moeten het ook begrijpen: Waarom zakte de Internationale door de oorlog in elkaar? Daartoe geven we het woord aan de *Bremer Bürger-Zeitung*.

Het uitbreken van de oorlog alléén is geen voldoende verklaring. Want de ineenstorting bestaat niet zoozeer daarin, dat arbeiders van verschillende landen genoodzaakt zijn, gewapenderhand tegenover elkaar te staan, als wel hierin, dat de Sociaaldemokratische partijen van de verschillende landen het karakter van deze oorlog verschillend beoordeelen en zodoende elkaar voor de oorlog medeaansprakelijk stellen. Dat de wereldoorlog is uitgebroken, komt in de eerste plaats, doordat de volksmassa's van geen enkele der groote landen nog in staat was, een beslissende invloed op de politiek der heer-

schende klassen te oefenen. De arbeidersklasse van alle landen was te zwak, om met haar vredespolitiek door te dringen. Dit feit moeten honderdduizenden met hun leven boeten, maar daarom hoefde het nog niet als een mokerslag op het hoofd der Internationale neer te komen. De ineenstorting der Internationale begon eerst op het moment dat het duidelijk werd, dat haar samenstellende deelen niet in staat waren van *het hooge historische inzicht* uit, dat slechts internationaal kan zijn, de botsing der kapitalistische staten te beoordeelen; op het moment dat haar deelen, dank zij de te kleine macht der arbeidersklasse niet in staat om deze botsing te verhoeden, het van het enge standpunt der afzonderlijke staten gingen beoordeelen, en daarom in tegenstelling tot elkander moesten geraken.

En waar ligt de oorzaak van de geestelijke ineenstorting van de Internationale, ineenstorting die volgde op het mislukken van de vredes-aktie van het proletariaat? De oorzaak ligt in het kolossaal snelle tempo van de economische ontwikkeling der wereld en van de ontwikkeling der wereldpolitiek, die ten slotte op de wereldoorlog uitliep, en ons geestelijk onvoorbereid trof. Voor de oude Internationale (1864-1872) bestonden de kwesties van de wereldpolitiek heelemaal niet. De oude internationale was een poging, het betere inzicht van een kleine om Marx geschaarde groep arbeiders in de jonge arbeidersbeweging van de verschillende, eerst door het kapitalisme in zijn greep genomen, landen in te burgeren. Het loonvraagstuk, de kwestie van de betekenis der vakverenigingen, van de politieke strijd en andere voor de hand liggende vraagstukken van de arbeidersbeweging trokken in eerste instantie de aandacht van de oude Internationale tot zich, een internationale arbeiders-vereen. immers die door de eenheid van grondbeginselen tot een eensgezinder, uit een centraal punt geleide aktie beproefde te komen. (Men weet dat de oude Internationale door een Generale Raad geleid werd, waarvan Marx de ziel was.) Inzoverre kwesties van Internationale politiek binnen haar gezichtskring vielen, — dat waren bijv. de opstand van Polen (1863), de Iersche kwestie, de Fransch-Duitsche oorlog (1870-71) — waren het kwesties van de *vorming van modern-kapitalistische, nationale Staten*. Deze kwesties waren, ondanks de vorm (oorlog), waarin ze werden uitgevochten, in wezen geheel verschillend van de tegenstellingen der groote nationaal reeds vereenigde staten, die tot de tegenwoordige wereldoorlog voerden. Om het onderscheid kort samen te vatten: toen kwam het op de vorming van nationale economische eenheden aan, die niet alleen voor de ontwikkeling van het kapitalisme, maar ook voor de organisatie der arbeidersklasse noodig waren; maar tegenwoordig komt het er op aan, in hoeverre enkele kapitalistische Staten uit de kapitalistische ontwikkeling van verre, vreemde volksmassa's bijzondere winst kunnen halen. Wie uit de houding van de oude Internationale tegenover de oorlog en tot vorming van nationale staten zoo maar konklusies trekt voor de konflikten van thans, verspert zichzelf de weg om de nieuwe geweldige vraagstukken te begrijpen. Maar werden dan deze nieuwe vraagstukken door de nieuwe, in 1899 gestichte Internationale niet bestudeerd?

Daarover een volgend maal.

De Oorlog.

De diplomaten en staatslieden der bezittende klassen in de verschillende groote landen zouden, indien de tijden niet zoo gruwzaam waren, ons van tijd tot tijd toch nog een glimlach kunnen afdwingen.

In overeenstemming met het karakter, dat de wereldoorlog naar onze meening hoogstwaarschijnlijk meer en meer aanneemt, begeleidt een woordengevecht den donder van duizenden stukken geschut en millioenen vuurwapens, de kreten der stervenden en gewonden, — een Homerische scheldpartij, op papier natuurlijk, vooral tusschen de Engelsche en de Duitse regering en de Engelsche en Duitse persorganen gevoerd.

Verkwikkend is het te zien, hoe de heeren elkaar nu wederzijds hun zondenregister voorhouden. Bethmann en Asquith bombardeeren elkaar met interviews, verklaringen, redevoeringen, daarbij dapper gesecondeerd door heel de bende der ministers, invloedrijke journalisten enz. De Duitse regering wrijft Engeland al zijn koloniale en staatkundige misdaden van de laatste 20 jaar onder den neus: Egypte, de Boeren, Perzië. Asquith haalt daartegenover de schim van William Pitt, den jongere, uit zijn graf, van den staatsman, die het Britsche Rijk uit de vernedering heeft opgeheven, waarin het in 1783 ter neer lag, na den afval der Vereenigde Staten van Noord-Amerika en den vernederenden vrede, dien het toen met Frankrijk had moeten sluiten. Pitt zou, zoo zegt Asquith, de beschermer der onafhankelijkheid van de kleinere naties, toen met name van Holland zijn geweest, evenals hij, Asquith, het nu is van België. Pitt, de man, die in dienst van het Engelsche handelskapitaal den strijd aanbod tegen de Fransche Revolutie, zou uit liefde voor de Hollandsche onafhankelijkheid den oorlog, die van 1792 met een korte pauze duurde tot 1815, hebben doen losbreken! Een bewering, die zoo ongeveer te vergelijken is met die van Duitse zijde, alsof de strijd, nu door Duitschland gevoerd, een strijd was tot redding van de beschaving van de overheersching door Russische barbaarsheid.

De oorlog is een revolutionneerende factor, zooals er, behalve een Revolutie, die zich volledig ontwikkelen kan — zooals de groote Fransche Revolutie — geen te vinden is. Hoe blijkt dit nu reeds in alle opzichten!

Een paar voorbeelden slechts.

De Duitse partij-meerderheid heeft de Duitse regering haar ondersteuning toegezegd, heeft in de Duitse oorlogscredieten toegestemd, omdat de strijd ging tegen het Tsarisme. Zij liet zich daarbij leiden door een verouderde politieke opvatting.

Maar nu, na goed 7 weken oorlog, moeten de berichtgevers der Duitse sociaal-democratie zelf toegeven, dat het Russische leger, en uit een militair oogpunt, voornamelijk wat zijn artillerie betreft, en wat betreft de wijze van oorlog voeren, zeer meevalt. De berichtgever van den *Vorwärts* aan de Russische Oostgrens, W. Düwell, schreef dato 16 Sept.: „Over de Russen kan en mag men geen algemeen oordeel vellen. Het menschenmateriaal van het Tsarenleger omvat de meest verschillende rassen. „En iedere Rus, met uitzondering van de kozakken is, „in zijn psyche (innerlijk) een mengsel van onschadelijkheid en dierlijke wreedheid, ingetogenheid en teugeloosheid, naar intellect en opvoeding in zeer verschillende vermenging. Bij den eenen is het slechte, „bij den anderen het goede meer ontwikkeld. De „kozak echter, dien men in Rusland zelf laat ver- „wilderen, die daar traag en brutaal is, laat in den „oorlog, die alle lage eigenschappen doet ontwaken, „ongebreideld zijn gemeene lusten, zijn roofgierig- „heid en wreedheid vrijen loop. Daarnaast echter „kenmerkt hij zich door lafheid en verraderlijkheid.”

Lees voor Russen, Duitschers, en voor Kozakken de Pruisische jonkers en officieren, die helaas het Duitse leger in handen hebben, en gij vindt het Duitse leger geschilderd, zooals het ons uit de Fransche, Engelsche en Belgische berichten tegemoet treedt.

En het zou ons dan ook niet verwonderen, indien het o.a. dit inderdaad objectieve en juiste oordeel over de Russen en den oorlog is geweest, in den *Vorwärts* van 21 Sept. verschenen, die het verbod van het blad voor drie dagen door het oppercommando in de Marken tengevolge heeft gehad.

In ieder geval zien wij uit dit en andere feiten de aanwijzing, dat wellicht nu reeds zelfs bij de meerderheid der Duitse sociaaldemocratie, die het noodlottige besluit heeft genomen, waardoor zij als revolutionaire factor afdankte, het besef begint door te breken, dat de oorlog, zooals de Duitse regering dien nu voert, geen strijd is voor welke cultuur ook, maar een strijd, die de Duitse offi-

cieele cultuur in de oogen van het neutrale Europa vernedert tot de laagte van de officieele Russische „beschaving”.

Wil echter dit besef in de Duitse volksmassa's doordringen, dan zijn er twee dingen noodig: Duitschland moet, meer dan tot nu toe 't geval is geweest, zelf, aan den lijve en op eigen bodem, de gevolgen van den oorlog ondervinden en het moet, aan den anderen kant, niet tot het uiterste worden gedreven door eischen omtrent afstand van Duitsch nationaal grondgebied.

Het Duitse volk, het Duitse proletariaat heeft niet de macht gehad, het regiem der jonkers en der Pruisische bureaucratie zelf op te ruimen. De Duitse sociaaldemocratie is, — wij hebben 't zoo vaak gezegd — sinds 1910 mede-schuldig op dit punt, omdat zij, d.w.z. haar leidende kringen van vakvereenigingsmannen en bureaucraten, geweigerd hebben, den strijd tegen het Pruisische systeem te verscherpen en te versnellen.

Behaalde nu het Duitse militarisme, onder aanvoering der jonkers, en na de officieele daad der sociaaldemocratie, de overwinning, d.w.z. slaagde het erin zijn doel te bereiken: vernedering van Frankrijk, versterking van het Donau-despotisme, vergrooting der imperialistische uitbuitingsferen in Klein-Azië en Afrika, dan zou voor afzienbaren tijd het Duitse proletariaat afgedankt hebben als revolutionaire factor. Een der grootste rampen, die de menschheid zou kunnen overkomen.

Daarom hebben wij het recht ons er in te verheugen, dat de militaire gebeurtenissen der laatste dagen een keer hebben genomen, die een dergelijke snelle Duitse overwinning minder waarschijnlijk maakt. Nog is, terwijl wij dit schrijven, de ontzaglijke slag, sinds het terugwijken der Duitse legers in Frankrijk vooral aan de Aisne geleverd, niet beslist. Het ziet er naar uit, alsof de beide hier met elkaar worstelende groepen van legers niet in staat zullen zijn, een van beiden een beslissend voordeel te behalen, alsof er ook op dit terrein een voorloopige stilstand in den strijd zou intreden, zooals die min of meer in Galicië ontstaan is na den 17-daagschen slag van Lemberg tot Lublin. Natuurlijk kan de worsteling daardoor niet worden afgebroken. Indien de Franschen en Engelschen er niet in slagen op hun Westelijke vleugel de Duitschers te overvleugelen; indien de Duitschers dit ook niet vermogen en evenmin in het Centrum kunnen doorbreken, zal er, na verloop van zekeren tijd, toch een nieuwe hervatting van den strijd moeten plaats vinden.

Een groote Hollandsche krant, *Het Handelsblad*, dat zeer pro-Duitsch is, betreurde dezer dagen, dat een officieus antwoord van de Duitse regering op het aanbod van Wilson, president der Ver. Staten, inzake besprekingen omtrent de mogelijkheid van onderhandelingen, door de bondgenooten niet was opgeraapt. „Eenzaam”, schreef het blad, „ligt daar „nu het Duitse antwoord, dat een zoo goed onder- „werp van bespreking had kunnen uitmaken.”

Het blad neemt dus aan, dat de Duitse regering werkelijk te verstaan zou hebben gegeven, dat zij bereid was besprekingen te openen op de basis, dat... alles bij het oude bleef en er geen enkele verandering van beteekenis zou plaats grijpen.

Uit een kapitalistisch, speciaal uit een Hollandsch-kapitalistisch oogpunt moge dit te betreuren zijn. Uit een revolutionair oogpunt zou een afbreken van den oorlog nu, op de basis van een status quo ante, de verderfelijke oplossing zijn, die denkbaar is. Ontzaglijke offers zijn door de Europeesche volken reeds gebracht; een onpeilbare zee van ellende en jammer is verzameld. Een vrede, die gesloten zou worden zonder dat er iets was beslist, zou niets zijn dan een wapenstilstand, onvermijdelijk gevolgd door een nieuwe, nog vreeselijker uitbarsting en waarin nationalisme en toerusting alles zouden beheerschen. Het is echter, zooals wij reeds schreven, haast ondenkbaar, dat Engeland vooral voor een dergelijken vrede zou te vinden zijn. v. R.

Het Samengaan.

(Ingezonden.)*

De Soc. Anarchistische Actie drijft het zoover, dat ze, hoewel eene bij het comité aangesloten organisatie zijnde, nog maar eens zelfstandig vergaderingen gaat beleggen, waar Rijnders als spreker optreedt en D. N., lid van het Uitvoerend Comité, voorzigt; op welke vergaderingen het anarchisme wordt gesteld vierkant tegenover de sociaal-democratie.

Zonder nu nog in bespreking te brengen hoe de manifesten van het U. C. worden samengesteld, wordt het zeker tijd dat de partij oordeele, of de anarchisten niet op nieuw hebben bewezen, voor

samenwerking met de sociaal-democratie niet in aanmerking te kunnen komen. Mede omdat zij, op grond hunner z.g. beginselen niet kunnen en willen medewerken aan de toekomstmaatschappij, waarin de sociaaldemocratie zich thuis zal kunnen gevoelen.

Hoewel de syndicalisten geen anti-politiekers zijn in den zin als de anarchisten, strekt hun politiek willen zich in den regel toch niet verder uit, dan tot eene politiek voor die belangen, welke hunne vakorganisatie meer speciaal voor hare leden gewenscht acht. Medewerking voor socialistische klasse-politiek is van hen nog niet te verwachten. Evenwel, ze staan niet als de anarchisten tegenover de sociaal-democratie en hare politiek vijandig, om de vijandschap. Eer is bij de syndicalisten onvoldoende bekendheid met de sociaal-democratie — het revisionisme dan daar gelaten — aanwezig. Hun beduidend gevorderde organisatorische scholing is echter mede oorzaak, dat ze eer geneigd zijn om het niet, of onvoldoende gekende, nader te leeren kennen. Toch steekt in hunne opvatting omtrent de leiding van eene beweging nog dit gevaar, dat zij allicht geneigd zijn mede te werken tot eene, zij het dan niet bedoelde, versnippering der leiding in allerhande sub-comité's. Doch de leiding eener spontaan bijeen gekomen beweging behoort niets van haar werk aan anderen over te dragen, omdat ze telkens voor verrassingen kan komen — ook door het werken van sub-comité's — welke verrassingen ze zelve tijdig onder de knie had kunnen krijgen.

Waartoe het hebben van sub-comité's leidt, valt b. v. waar te nemen bij dat voor de vrouwen-actie.

Vooraf dient opgemerkt, dat voor eene afzonderlijke vrouwen-actie in de sociaal-democratie geen plaats behoort te zijn, omdat voor de vrouwen, evenals voor de mannen, slechts klasselabelangen en geen sektelebelangen op het terrein der politiek liggen.

Het vrouwen-sub-comité schrijft echter een feministische brief aan den Minister, als of het nooit sociaal-democratische vrouwen in zijn midden heeft gehad. Zonder dien brief hier verder te beoordeelen dient reeds geprotesteerd te worden tegen het tragisch-komisch slot, waarin met echt benepen-burgerlijke frasen de Minister aan den schoot der vrouwen en de werkzaamheid van dien schoot wordt herinnerd.

Al zal dus bij samengaan met de syndicalisten de sociaal-democratie niet opzettelijk in het gedrang gebracht worden, de wijze waarop dat samengaan geregeld is verdient even goed onder het oog gezien te worden, als de samenwerking met de anarchisten.

Daartoe roepen wij bij dezen de partijgenooten op; in het vertrouwen, dat zij zich bij de beoordeeling der actie alleen zullen laten leiden door het belang van de eenheid van het proletariaat en zich zullen blijven plaatsen op den sociaal-democratischen bodem.

Dan zal de Sociaal Democratische Partij straks, hetzij in de herboren, hetzij in de nieuwe Internationale zonder schroom de haar toekomende plaats kunnen opeischen.

VAN BERGEN.

*) Zie ook vorig nummer.

Onderschrift van de Redactie. Hoewel wij in deze tijd wegens de geringe plaatsruimte veel stukken lang of voorgoed moeten laten liggen — dit ook aan degenen die nog op plaatsing van hun stukken wachten — meenden wij hier een uitzondering te moeten maken, omdat natuurlijk ook „het Samengaan” een onderwerp van bespreking onder onze partijgenooten kan uitmaken. Evenwel moeten wij toch tegen elk groot artikel over deze en andere zaken waarschuwen, en dat van Van B. is te groot.

Over de zaak thans slechts enkele opmerkingen. Waarom de soc. anarchisten geen zelfstandige vergaderingen mogen beleggen, weten wij niet. Onzeker wordt terecht hetzelfde gedaan. Een afzonderlijke vrouwen-actie is iets wat ook in de S. D.-ie voortdurend plaats vindt. Waarom het hier plotseling geheel uit den boeze zou moeten zijn, weten wij alweer niet. De brief aan de Minister kwam van een arbeiders-vrouw, en bevatte — dat is de hoofzaak — *onze eischen*. Uit die brief sprak wel vrouwelijk gevoel, maar geen burgerlijk-feminisme. Meer willen wij voor het oogenblik er niet van zeggen.

Ter perse de 3e druk van

DE OORLOG

zijn oorsprong en zijn bestrijding.

Door ANT. PANNEKOEK.

Prijs 3 ct. Voor afd. en colport. p. 100 stuks f 2.25

ALLÉEN BIJ VOORUITBETALING.

Uitg. Drukkerij „De Strijd”, Gysbr. van Aemstelstraat 32, Amsterdam.